

Klein Seminarie was ook veilige plek

Het gebouw van het Klein Seminarie aan de Arnhemseweg wordt verbouwd. De Stentor haalt via herinneringen van lezers oude verhalen boven water. Vandaag het verhaal over de tijd dat het gebouw op het eind van de oorlog een veilig toevluchtsoord was en het Liduina ziekenhuis er was gevestigd.

door **Jeroen Pol**

APELDOORN – Het Klein Seminarie was in de oorlogsjaren een kazerne met Duitse militairen, die een rijopleiding genoten. Tegen het eind van de oorlog was het juist een veilige plek voor Nederlandse onderduikers. Ook maakte de buurt gebruik van de grote kelder, tijdens bombardementen. Het gebouw werd zelfs gebruikt als tijdelijk onderkomen van het Luduina ziekenhuis, toen de ruiten uit het ziekenhuis bij een bombardement op het station waren gebarsten. Op maandag 23 oktober 1944 is er een bombardement bij het Apeldoorns station. De ruiten van het nabijgelegen Sint Luduina ziekenhuis gaan aan diggelen. Ook binnen is er de nodige schade. Geneeskundig-directeur H.L. van Vierssen Trip gaat op zoek naar een alternatieve locatie. Het wordt uiteindelijk het Klein Seminarie, waar op 30 oktober het eerste personeel zijn intrede doet. F.J. Mulder ging er met zijn zwa- ger een maand aan de slag. „We

hebben de elektrische installaties aangelegd en de lampen opgehangen. De eerste dagen stond er nog afweergeschut op het dak. Dat werd later weggehaald en er werden rode kruizen op het gebouw gezet. Ik herinner me nog dat de stroom eraf moest, om ons werk mogelijk te maken. De Duitsers waren woedend, spraken van sabotage. Tot huismeester Wijnbergen het voor ons opnam. Hij ging flink tegen de Duitsers tekeer en die dropen toen met de staart tussen hun benen af.” Op 12 november is het ziekenhuis klaar voor gebruik. Op 20 december liggen er 150 patiënten. Het ziekenhuis is daarmee vol. Berend Wouda was één van de waarschijnlijk negen jonge mannen die geregeld een veilige plek in het Klein Seminarie zocht. Hij voorkwam zo op 2 oktober en op 2 december 1944 dat hij bij razzia's werd opgepakt. „We hebben er een tijd ondergedoken gezeten. Tot een zuster kwam vertellen dat het niet meer veilig was. Later ben ik met twee buurjongens terugge-

De ingang van het zusterhuis, deeluitmakend van het Klein Seminarie. Met een muur werd het zicht op de nonnen ontnomen. foto Jeroen Pol

gaan, om zo aan de razzia's te ontsnappen.”

‘De Duitsers dropen met de staart tussen hun benen af.’

Wouda woonde vlakbij het Klein Seminarie. „Meneer van Vierssen Trip, de directeur van het ziekenhuis, was een buurman. Met de buurjongens trokken we overdag een witte jas aan en speelden we voor portier. Dat is altijd goed gegaan.” Ambulances waren er niet in die tijd. „We hebben zelfs wel

eens patiënten opgehaald. En andere mensen er heen gebracht om ze te beschermen tegen granaatvuur van de Canadezen. Het is me nog niet duidelijk waarom er toen zo werd geschoten.” Mevrouw Weenk was 12 jaar, toen ze met de burens van de Museumlaan (nu de Chopinlaan) naar de kelders van het Klein Seminarie werd geëvacueerd. „Het probleem was dat onze woningen maar een kleine kelderkast hadden. Daar kon je niet echt schuilen. Onder het Seminarie waren bomvrije kelders. We lagen op het zand, maar er zaten wel toiletten in.” In het Luduina, een etage hoger,

lag een aantal baby's. „De nonnen kwamen beneden met de vraag of iemand melk durfde te halen bij de melkboer, een stuk verderop de Arnhemseweg. Waar de melkboer woonde noemden wij altijd 'op de berg'. Mijn vader is toen gegaan. Daar ben ik nog steeds trots op.” Mignon van Holten kwam als 7-jarige in mei 1945 in het Klein Seminarie terecht. „Ik werd op de Soerenseweg door een fietsende mevrouw aangereden en brak mijn been. Eerst werd ik naar Luduina gebracht, waar foto's werden gemaakt. Daarna werd ik overgebracht naar het Klein Seminarie. We werden verpleegd door Duitse nonnen, die behoorlijk streng waren. En allesbehalve vriendelijk.” „We lagen met 12 of meer kinderen op een zaal en de meesten hadden verwondingen door oorlogsrommel, die ze gevonden hadden. Ze hadden veel pijn en huilden dus vaak en hard. Ze werden dan met bed en al in een kast of hok op de gang gereden, waardoor het huilen uiteraard niet minder werd.” „Apeldoorn was in die maanden nog vol met Canadezen”, vervolgt Van Holten, „Ik had twee oudere broers (25), waarvan er één als tolk werkte. Dat leverde voordeel op voor het kleine zusje in het ziekenhuis, maar ook voor de andere kinderen op mijn zaal. Niet alleen kwamen er Canadese militairen op bezoek, ze brachten koeken, snoep en chocolade mee.”